

Ι. ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ

I. ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ

Το πρώτον τὸν ἐγνώρισα τὸ 1876—1877, ὅτε ἐπανῆλθεν ἐκ Γερμανίας, ὅπου ἐτελειοποίησε τὰς σπουδὰς του, καὶ ἐγκατεστάθη εἰς Ἡράκλειον. Ἦτο ὁ ἄνθρωπος τῆς ἡμέρας, περὶ τοῦ ὁποίου πάντες ὠμίλου μετὰ θαυμασμῶ, ὡς ἱατροῦ καὶ ὡς ἀνθρώπου σοφοῦ, ἀνωτέρου τῶν κοινῶν θνητῶν, λαμπρυνομένου ὑπὸ τῆς αἴγλης τῆς Εὐρώπης ὀπόθεν ἤρχετο. Ἰδίως εἰς τὴν ἱατρικὴν του ἀπεδίδοντο θαύματα, ἀνάλογα πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀναφέρει ἡ παράδοσις ὅτι ἐξετέλεσε πρὸ 40 ἢ 50 ἐτῶν ὁ εἰς Κρήτην ἐξορισθεὶς ἱατρὸς τοῦ Σουλτάνου Παλαιολόγος. Εἰς τὴν φήμην του δὲ ταύτην καὶ τὸν θαυμασμὸν συνετέλει οὐχὶ ὀλίγον καὶ τὸ ἦθος του τὸ σοβαρὸν καὶ ἡ ξανθὴ ὡς ἀγγλοσαξωνικὴ μορφή του, εἰς τὴν ἡρεμίαν τῆς ὁποίας προσέδιδον ἰδιαιτέραν εὐγένειαν τὰ δίοπτρα.

Ἦμην τότε μαθητὴς εἰς τὴν δευτέραν τάξιν τοῦ ἀτελοῦς γυμνασίου τοῦ Ἡρακλείου, τὸ ὁποῖον ἀπετελεῖτο μόνον ἀπὸ τὰς δύο πρώτας τάξεις. Καὶ ἐννοεῖται ὅτι ἡ νεαρὰ φαντασία ἡμῶν τῶν μαθητῶν ἐξῆρε σχεδὸν εἰς ὑπεράνθρωπον τελειότητα τὸν νέον ἱατρόν, ὅστις ἐγνώριζε τόσας ξένας γλώσσας καὶ ἐξετέλει τόσον θαυμαστάς ἐγχειρήσεις.

Ἐκυκλοφόρει δὲ καὶ μία φράσις του, ἣν τάχα εἶχεν εἶπει πρὸς κάποιον ὅστις τὸν ἠρώτησε διατὶ κύπτει ὀλίγον τὴν κεφαλὴν ὅταν περιπατῇ: «Καὶ ἐχάσα ὅταν ἤμουν παιδί καὶ ἔκτοτε κυττάζω μὴπως τὸ εὔρω». Καὶ ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἰς τῶν συμμαθητῶν μου, ἐφόρεσε ματογυῶλια ἄνευ ἀνάγκης καὶ μόνον διὰ ν' ἀπομιμῆται τὸν Σφακιανάκην καὶ τόσην προσπάθειαν κατέβαλλε, ὥστε κατώρθωσε καὶ τὸ βάδισμα καὶ τὴν ἡρεμίαν τῶν κινήσεων τοῦ ἰδεώδους του ν' ἀντιγράψῃ ἐντελέστατα.

Ἐλλείψει πόρων αἱ δύο τάξεις τοῦ γυμνασίου μας εἶχον ἓνα μόνον καθηγητὴν διὰ τὰ ἑλληνικά· τὰ γαλλικὰ καὶ τὰ μαθηματικὰ παρέδιδεν ὁ κ. Σ. Ἀλεξίου, τελειόφοιτος τῆς ἱατρικῆς, τὰ δὲ ἄλλα μαθήματα ἐδίδασκον ἐπιστήμονες προσφέροντες ἀμισθεὶ τὰς ὑπηρεσίας των εἰς τὴν κοινότητα. Εἰς τὴν πρώτην τάξιν ὁ ἱατρὸς κ. Ζαφειρίδης παρέδιδεν ἀνθρωπολογίαν· εἰς δὲ τὴν δευτέραν προσεφέρθη ὁ κ. Σφακιανάκης νὰ διδάξῃ φυσικὴν. Οὕτω τὸν ἐγνώρισamen ἐκ τοῦ πλησίον· τόσον δὲ ἐπαγωγὸς καὶ μεταδοτικὴ ἦτο ἡ διδασκαλία του, ὥστε ἐγὼ τουλάχιστον, ὅταν ἀπεφοίτησα ἀπὸ τοῦ γυμνασίου, πᾶν ὅ,τι σχεδὸν ἐγνώριζα ἐκ τοῦ μαθήματος τῆς φυσικῆς τὸ ὄφειλον εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἔτους ἐκείνου. Ὅτι δὲ ὁ Σφακιανάκης ἦτο βαθὺς γνώστης τῆς Φυσικῆς ἀπεδείχθη βραδύτερον ὅτε συνέγραψε «πειραματικὴν φυσικὴν» βραβευθεῖσαν εἰς τινὰ διαγωνισμὸν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1878 ἐδόθη εἰς τὸν κ. Σφακιανάκην ἡ εὐκαιρία νὰ διακριθῆ καὶ ὡς πολιτικός, ἐκλεχθεὶς πρόεδρος τῆς ἐπαναστατικῆς Συνελεύσεως, κατόπιν δὲ καὶ ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἣτις συνεζήτησε μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Σουλτάνου τὸ πολίτευμα τῆς Χαλέπας.

Κατόπιν εἰς πολλὰς κατ' ἐπανάληψιν περιόδους ἐχρημάτισε βουλευτής, ἡ δὲ ῥητορικὴ του, ἤρεμος καὶ διαλεκτικὴ, δὲν παρέσυρεν, ἀλλ' ἔπειθε καὶ συγχρόνως ἔθελγε διὰ τῆς χαριέσσης ἀπλότητος καὶ τῆς λεπτῆς εἰρωνείας, ἣτις διήνθιζε πολλάκις τοὺς λόγους του. Οὕτω ἐξήσκησε μέγα ἠθικὸν γόητρον ἐπὶ τῆς κρητικῆς Βουλῆς καὶ ἡ γνώμη του ἔκλειε σχεδὸν πάσας τὰς συζητήσεις. Ἄλλ' ὅταν ὁ κομματικὸς ἀνταγωνισμὸς ἐξετραχηλίσθη ὑπὲρ τὸ μέτρον, ὁ Σφακιανάκης ἀηδιάσας ἀπεσύρθη ἀπὸ τὴν ἐνεργὸν πολιτικὴν,

Ὀλίγον μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 78, ἐκδοθείσης ἑλληνικῆς τιος ἐφημερίδος ἐν Ἡρακλείῳ, ὁ κ. Σφακιανάκης συνειργάσθη εἰς αὐτὴν, γράψας σειρὰν ἐπιφυλλίδων, μὲ τὸ ψευδώνυμον «Ἰδαίος Δάκτυλος», ὧν ὁ σκοπὸς ἦτο νὰ μεταδώσουν γνώσεις ἐπιστημονικὰς εἰς τὸν λαόν.

Ἐκπατρισεὶς μετὰ τῶν ἄλλων κατὰ τὰ γεγονότα τοῦ 89, ἐπανῆλθε μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως καὶ ἔζη ἐν Ἡρακλείῳ, ἀσχῶν τὴν ἐπιστήμην του καὶ καταγινόμενος εἰς τὰς πρσιφιεῖς του μελέτας, διότι εἶνε φιλαναγνώστης ὅσον ὀλίγοι.

Ἡ κατὰ τὰς τελευταίας δύο ἐπαναστάσεις, 96 καὶ 97, δρᾶσις του εἶνε γνωστὴ. Τοῦτο μόνον κρίνω ἀναγκαῖον νὰ σημειώσω, ὅτι τὴν μεγαλειέραν ὑπηρεσίαν παρέσχεν εἰς τὴν Κρήτην καὶ τὸν Ἑλληνισμὸν ὁ κ. Σφακιανάκης οὐ μόνον διὰ τῆς μεγάλης διπλωματικῆς δεξιότητος ἣν ἀνεπτυξεν ἀπέναντι τῶν Εὐρωπαίων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἣν ἐξήσκησεν ἐπὶ τῶν φιλοδοξιῶν ἢ προσωπικότητος καὶ ἡ μεγάλη του σύνεσις, ἐμποδίσασα συγχρούσεις ἀντιζηλιῶν καὶ ἐριδας, αἵτινες ἠδύναντο νὰ ζημιώσουν μεγάλως, ἂν μὴ νὰ βαραθρώσουν τὸ ζήτημα τῆς Κρήτης.

K.

Αἱ μεταμορφώσεις τῶν ἀλεξιβροχίων

Ὁ λόγος ἦτο περὶ ἀλεξιβροχίων.

Ἐκαστος ἔλεγε τὴν γνώμην του περὶ τῆς χρησιμότητος ἢ τῶν ἐλαττιμμάτων τοῦ ἐπίπλου τούτου.

— Ἐγὼ, εἶπέ τις, ἐκεῖνο ποῦ εὐρίσκω ὅτι ἔχει πολὺ δυσάρεστον εἶναι ἡ εὐκολία μὲ τὴν ὁποίαν μεταμορφώνεται.

— Πῶς τοῦτο;

— Ἴδου πῶς. Πάρετε ἐν καινούργιον ἀλεξιβρόχιον μεταξωτόν, εἰσέλθετε εἰς καφενεῖον καὶ ἀποθέσατέ το εἰς μίαν γωνίαν. Μετὰ πέντε λεπτά τῆς ὥρας θὰ εὔρετε εἰς τὴν θέσιν του ἐν παλαιὸν ἀλεξιβρόχιον πάνινον.